

РЕЦЕНЗИЯ

ЗА ХАБИЛИТАЦИОННИЯ ТРУД НА
ДОЦ. Д-Р МАНЯ ВАПЦАРОВА

ОТ ПРОФ. АНДРЕЙ ДАНИЕЛ

Уважаеми членове на Научния съвет,

Предстои да разгледаме кандидатурата на доц. д-р. Маня Вапцарова, в обявения конкурс от катедра „Сценография“ за професор – преподавател живопис и графични техники. Кандидатът заема академична длъжност доцент в НХА от 2005г. Защитава докторска дисертация през 2013г. От 2007г. е ръководител на катедра „Сценография“.

За учебната дейност и занимания на доц. Вапцарова можете да се запознаете подробно в творческата биография приложена към хабилитационния труд. Мога само да добавя, че това са много и респектиращи като обхват и качество дейности. Участие в Академични издания, изложби, проекти, научно-творчески публикации, бележат биографията на кандидата, за които признавам нямах и представа, но това вероятно се дължи на изключителната скромност и финес на нашата колежка.

Маня Вапцарова е член на СБХ. Нейната активна творческа биография включва над 20 участия в общи и международни изложби у нас и над 15 участия в такива, но в чужбина, също така и 5 самостоятелни изложби.

Доц. д-р Маня Вапцарова представя хабилитационен труд, съдържащ работата и като художник и преподавател в периода 2005-2014г. Това е периодът след нейната хабилитация като студент. Задължителната образователна и научна степен „Доктор“ Вапцарова придобива успешно през 2013г. Настоящият хабилитационен труд е с различна тема и съдържание от нейния дисертационен труд, както е изискването.

По същество трудът ни запознава с практическите търсения и резултати и теоритическите изводи от тях. Съвсем естествено тези изводи и натрупани умения в областта на графичните техники, рисунката и живописата се оказват изключително необходими и полезни в преподавателската дейност.

Това съжителство на практикуващ художник с дейността на преподавател се оказва простата формула на успешния контакт от една страна из публиката, а от друга са студентите. Достатъчно е човек да се запознае с темата на докторантурата на доц. Вапцарова за да разбере, че имаме работа с високо образован, еродиран и запознат със съвременната проблематика на изкуството, специалист.

Повечето от показаните картини, графики и рисунки по индиректен начин се свързват с теоритичните проучвания на Маня Вапцарова в нейния докторат на тема „Отношението: интерпретация-възприятие, в контекста на абстракционизма“. Те са практическо доказателство за трайния интерес на кандидатката към задълбоченото изследване на психологическите аспекти на творческия процес. Акрилните картини „Храм“ I, II и III, и „Ангел“, авторката обединява в нещо като цикъл, базиран на интереса на православната иконна живопис.

Прозрачните, звучни бои създават една атмосфера, попадайки в която зрителят усеща ритмически и мелодически православния храм и така картината е свободна от нуждата да изобрази, да опише или направо да илюстрира що е това църковен интериор. В резултат се получава метафорично въздействие, което е съвсем съвременен отговор в картинната проблематика.

По-нататък следват картини, в които се изследва едно от най-мистериозните, но в същото време и много осезаемо от художниците състояние на двойственото усещане за обектите – от вътре и от вън едновременно. Това е сигурно метафора на непрекъснатотоменящата се гледна точка – субективистичното и обективистичното наблюдение. Решено е просто и ефектно, като се използва възможността да се опрозрачи интериора и така да се преплете с екстериора, образувайки приятни ребуси от форми. Усещането за интелектуални състояния на микс от наблюдения и размишления е недвусмислено и наситено. Такива картини са „Сън“, „Клетката“, „Видение“ I и II и др. Този ефект вероятно се дължи на това, че Вапцарова е завършила графика, което предполага и този по литературен изказ.

От друга страна тези ребуси, за които стана дума по-горе, действително довеждат картинната структура до състояние на енигма и така се приближават до абстрактното въздействие, което явно е важно и привлекателно за авторката.

В хабилитационния труд са включени няколко иконни изображения, които макар изпълнени канонично носят и авторски елемент. Те са част от работата по изписването на храма „Св. Георги Победоносец“ в село Могила, Ямболско през 2006г.

С включването на тези творби доц. д-р Вапцарова доказва знания и умения, които не са толкова популярни сред съвременните художници, а това е само допълнителен плюс към преподавателската и практика. В специалността „Сценография“, спецификата изисква определена енциклопедичност, в познаването на изобразителните техники и стилове, лични творчески почерци и исторически епохи.

По-нататък хабилитационният труд се занимава с графичните творби на Вапцарова. Изследването на графичните техники и процеси, възможността за уникални дорисовки върху отпечатаци, явно са в центъра на вниманието на авторката.

Личните ми впечатления от неотдавна състоялата се изложба в галерия „Алма Матер“ в СУ, са че търсенето на доц. Вапцарова в областта на графиката представляват много находчива игра с техники и материали. Тази игра внушава усещането за удоволствие и свобода, изпитвани от авторката по време на работата, и това заразява зрителя.

Изглежда тази свобода е реална и в експериментите, които извеждат произведенията в неочаквани пространства с изненадващи съчетания на техники.

Всички тези аспекти от работата на доц. д-р Маня Вапцарова биват споделяни и изпробвани в учебната практика, което ме кара да мисля че имаме работа с талантлив преподавател – вдъхновител и провокатор за своите студенти.

Въз основа на всичко казано до тук съвсем уверено мога да препоръчам на Уважаемия Научен съвет да присъди академичната длъжност „професор“ на доц. д-р Маня Вапцарова.

Проф. Андрей Даниел